

Drop pårørendekortet. Ikke alle ældre har en datter til at "svinge støvekosten"

AF DORTE SCHIØNNING ANDERSEN

KÆRE METTE ABILDGAARD (K), velkommen tilbage fra de otte måneders barsel, som velfærdsstaten har sikret jeres familie. I interviewet i Kristeligt Dagblad den 17. maj skyder du som Det Konservative Folkepartis ældreordfører en tiltrængt ældrepolitisk debat i gang. Desværre taler du synspunkter op, som overser de svageste ældre. Dem uden pårørende og dem, det er sværest at hjælpe.

Du vil gerne slå et slag for de pårørendes personlige ansvar, og udtaler: "Systemet kan aldrig erstatte et barnebarn, der kommer på besøg med fastelavnsboller eller en datter, der kommer og følger én til lægen."

Du mener også, at pårørende skal "være bedre til at svinge støvekosten, hvis der er beskidt hjemme hos vores gamle mor. Vi skal ikke bare ringe til kommunen og brokke os som det første."

Som leder af en aflastningsinstitution for udsatte borgere under 65 år er jeg dagligt i kontakt med mennesker, som har hårdt brug for det offentlige hjælp i egen bolig. Tag med mig rundt i et par anonymiserede borgers hjem.

Hanna er skizofren og førtidspensionist. Når hun er på aflastningsophold, møder Hanna mange gange i døgnet et omsorgsfuldt personale, som har tid til at

Behovet for at genstarte debatten om ældres velfærd er absolut nødvendig, men at spille pårørendekortet er for unuanceret.

hjælpe, til en snak, en fælles kop kaffe, en berøring osv. Det vil sige kontakt og omsorg, som ikke er defineret som en afgrænset ydelse i et begrænset tidsrum, udført af mange og skiftende medarbejdere.

Derfor er det muligt at opbygge en tilidsfuld relation mellem Hanna og personalet, så hun lader os hjælpe sig. Det betyder konkret, at Hanna accepterer at tage sin medicin, at man kan få lov at gøre rent på hendes værelse, hjælpe hende med personlig hygiejne og sørge for tøjvask.

Hanna har én personlig relation, veninden Aase. Fra Aase og fra kommunen ved vi, hvordan Hanna lever, når hun opholder sig hjemme. Hanna er visiteret til offentlig hjælp i hjemmet, herunder rengøring. Men efter aflastningsopholdet skrider det med medicinen. Hun lukker ikke hjemmesygeplejen ind, og i takt med at hun bliver dårligere, selvmedicinerer hun med hash. Denne skæve udvikling betyder, at hendes villighed til at samarbejde med hjemmehjælpen lider skibbrud. Hjemmehjælpen som kunne hjælpe med mad, bad og rengøring, bliver ikke lukket ind eller bliver smidt ud, når de begynder at arbejde i hjemmet. De opgiver derfor at gøre andet end at hente plastsække med brugte bleer.

Veninden kontakter os og fortæller, at hjemmet igen er svært urent, at Hanna ikke har været i bad i et halvt år, ikke tør forlade hjemmet og ukritisk lader tilfældige mennesker bruge lejligheden til druk og hærg. Og netop lejligheden er

faktisk Hannas eneste aktiv. Hun har overtaget en andelslejlighed for mange år siden, men naboerne er kørt trætte af omfattende lugt- og støjgener. De overvejer nu, hvordan Hanna kan tvinges ud af andelsforeningen. Lykkes det, bliver Hanna også hjemløs.

TVÆRS OVER BYEN besøger vi John. Hans bolig ser frygteligt kaotisk og urent ud. John selv er uvasket og langhåret. Tøjet er beskidt. Han spiser næsten ingenting, drikker tæt og hans helbred er alvorligt truet. John er førtidspensionist og har drukket alt for meget i mange år. Han har ingen kontakt med pårørende men har dog en enkelt ven, som han drikker sammen med. John er kendt for et iltet temperament og er begyndende dement. Kommunen har tre gange tidligere visiteret ham til længere aflastningsophold for fysisk at bringe ham på fode igen.

Under hvert aflastningsophold er lejligheden blevet rengjort. Den ene gang har det været gennemført en større boligsocial rengøring. Imens har aflastningspersonalet opbygget en kontakt til John, som har ført til, at han i et vist omfang har villet modtage hjælp til bad, klipning og nyt tøj. Ved hver udskrivelse har vi givet ham rent tøj, sko, rent sengeinned og håndklæder med hjem til en frisk start. Men på trods af at John har en støttekontaktperson og er visiteret til hjemmehjælp ved to personer flere gange i døgnet, må kommunen til sidst opgive at yde tilstrækkelig omsorg for ham

i eget hjem. Han visiteres til sit fjerde aflastningsophold for at vente på plejebolig.

MENNESKER SOM John og Hanna findes. Og er de heldige, bliver de også gamle. De er ensomme, relationen til familie og venner er slidt op. Der er ingen at trække på. I deres hjem er der ingen datter til at "svinge støvekosten" og ikke skyggen af et barnebarn, der kommer med fastelavnsboller.

Behovet for at genstarte debatten om ældres velfærd er absolut nødvendig, men at spille pårørendekortet er for unuanceret. Hvis vi skal sikre, at alle ældre tilbydes den nødvendige hjælp på måder, som muliggør at de også kan modtage hjælpen, må og skal debatten om ældres levevilkår og velfærd foldes mere ud.

Politisk skal der for eksempel være vilje til at drøfte, hvad vi konkret forstår som velfærd for vores ældre medborgere. Vi skal turde tale højt om, hvilke uomgængelige krav vi vil stille til omsorgssystemer og til de uddannelses tilbud, som danner og uddanner ældreplejens medarbejdere. Og vi må sikre en velfærd for ældre, som ikke tilfældigt baserer sig på, om den ældre har pårørende eller er let at hjælpe. Det handler om en samfundsmæssig opgave, som skal løses med faglighed ud fra et realistisk omfang af ressourcer.

Dorte Schiønning Andersen er cand.psych. og diakon, centerchef i Arbejde Adlers Aflastning.